RECENZIA

DIVADLO ARÉNA

Pán prezident odchádza

Zuzana Uličianska | SME | 12.12.2011

Nová hra divadla Aréna je výnimočne aktuálna a ešte aj zábavná.

Americký prezident, Indián a lesbička. Vtipne znie už aj vymenovanie postáv hry November, ktorú zrežíroval Martin Čičvák.

Hra November je akoby pokračovaním témy z filmu Vrtieť psom, ku ktorému David Mamet písal scenár. Teraz však neobľúbená hlava štátu z úradu odchádza. Možno je hra, v ktorej si samoľúby prezident mýli Irán s Irakom a ktorého manželka sa stará len o čalúnenie gauča, priveľmi banálna. Na prvý pohľad vyzerá ako paródia na Georgea Busha, ktorého Tomáš Maštalír niekedy priam fyzicky pripomína - napríklad keď sa zadíva k národu s nič nehovoriacim výrazom. Nielen z premyslenej a vypointovanej réžie Martina Čičváka je zrejmé, že ide viac ako o text na jedno použitie.

Americké hodnoty

Nevýslovné skazeného prezidenta dáva dramatik do konfrontácie s nadšenejšou autorkou svojich prejavov, ktorú neosloví inak ako Bernsteinová. Je to prejav odstupu, ale aj úcty zmiešanej s pohŕdaním. Ich konflikt sa vyostruje nielen preto, že si práve "kúpila" v konkurenčnej Číne so svojou partnerkou dieťa. Prezident vníma ako zradu národných záujmov hlavne to, že namiesto prejavu, ktorý by mal vytiahnuť jeho klesajúce preferencie, mu pripravuje prejav rezignačný. Mametovi sa podarilo vytiahnuť z absurdnej zvyklosti omilosťovania moriaka pred sviatkom Vďakyvzdania, esenciu tradičných amerických hodnôt. Tie potom konfrontuje zo zlým svedomím bielych voči pôvodným obyvateľom aj s liberálnymi nárokmi časti obyvateľstva. A všetky tieto problémy sa nedajú riešiť, iba preskupovať.

Kráľ javiska – prezident

Speechwriterka Jany Oľhovej je viacrozmerná, jej nadšenie pre prezidenta je skôr profesionálne, romántickejšie vystupuje v osobnom živote. Veľmi decentne pôsobil ako prezidentov poradca Boris Farkaš, ostatné menšie postavy mali trochu problém s autenticitou. Kráľom javiska je však prezident. Ako hra naberala na absurdnosti, aj výrazne groteskná štylizácia Tomáša Maštalíra bola stále presvedčivejšia. V sekunde dokázal meniť svoju náladu i tón, nezahodil nijaký fórik zo šťavnatého a moderného prekladu Zuzany Sajgalíkovej. Koho by poburovala miera vulgarizmov, mal by si znovu prečítať doslovné prepisy rozhovoru istého politika s istou novinárkou. Tom Ciller si z Oválnej pracovne zobral pracovný stôl a okrúhly motív z koberca s pečaťou prezidenta USA. Otáčanie scény dodalo dynamiku minimalistickým mizanscénam. Presne sa trafila aj Marija Havran kostýmami. Na slovenských scénach nie je veľa produkcií, ktoré by boli podobne aktuálne a človek sa na nich aj podobne nasmial.